

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2016-2017 «ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΠΑΡΕΑ»

11° ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΙΚΑΙΑΣ «ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΑΖΙ»

1. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στο 11° Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας. Στη δράση ενεπλάκησαν οι μαθητές και μαθήτριες της Τρίτης και Έκτης τάξης του σχολείου μας. Στην Τρίτη τάξη φοίτησαν κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 38 μαθητές ηλικίας 9 ετών ενώ στην Έκτη τάξη φοίτησαν 35 μαθητές ηλικίας 12 ετών. Οι εκπαιδευτικοί που έλαβαν μέρος τέσσερις εκπαιδευτικοί οι οποίοι ήταν οι εκπαιδευτικοί που δίδασκαν στις συγκεκριμένες τάξεις και η Διευθύντρια του σχολείου.
2. Η εκπαιδευτική δραστηριότητα την οποία υλοποιήσαμε στόχευε στην πρόληψη των φαινομένων κοινωνικής βίας μεταξύ των συνομηλίκων με την ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων ομαδοσυνεργατικών διδακτικών πρακτικών που βασίζονται στις αρχές της Προκοινωνικότητας. Σκοπός του προγράμματος ήταν να θέσει τις βάσεις για μια ευρεία συζήτηση μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας για την κοινωνική βία στο σχολείο η οποία θα αντλεί από τις δράσεις εκπαιδευτικών και μαθητών. Μέσω του διαλόγου οι δράσεις αυτές αξιολογήθηκαν ενώ ταυτόχρονα αναλύθηκαν σε βάθος τόσο τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής βίας στο σχολείο όσο και οι τρόποι αντιμετώπισής τους. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Παίζοντας μαζί» αναπτύξαμε μια σειρά καινοτόμων δράσεων μέσω ομαδοσυνεργατικών διδακτικών προσεγγίσεων και οι μαθητές μας εναπλάκησαν σε βιωματικά και ψηφιακά παιχνίδια τα οποία σχεδιάστηκαν και αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Προκοινωνικότητας.
3. Οι αρχικοί εκπαιδευτικοί στόχοι του έργου «Παίζοντας Μαζί» εστίαζαν κυρίως στη βελτίωση των σχέσεων των μαθητών μέσα από τις προκοινωνικές δραστηριότητες (βιωματικά και ψηφιακά παιχνίδια) που θα τους έδιναν ευκαιρίες συνεργασίας, αυτοσυνείδησης και έκφρασης θετικής συμπεριφοράς προς τον άλλον. Οι δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν έδωσαν την ευκαιρία στους μαθητές να μοιράζονται και να εργάζονται μαζί για έναν κοινό στόχο. Πρόκειται για κοινωνικές δεξιότητες οι οποίες ενδεχομένως να συμβάλλουν στην εξάλειψη των φαινομένων του κοινωνικού αποκλεισμού και στην ενδυνάμωση της κοινωνικής αποδοχής. Οι στόχοι αυτοί επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό ενώ θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον μία follow up έρευνα στο συγκεκριμένο δείγμα των μαθητών. Οι μαθητές μας με το τέλος του έργου είχαν συνεργαστεί σε ομαδικό επίπεδο για την επίτευξη κοινού έργου το οποίο δημοσιοποιήθηκε στην ευρύτερη κοινότητα μέσω μίας έκθεσης η οποία παρουσιάστηκε στο χώρο του σχολείου την τελευταία εβδομάδα πριν τη λήξη του σχολικού έτους. Στην έκθεση αυτή οι μαθητές παρουσίασαν εικόνες από τα ομαδικά βιωματικά και ψηφιακά παιχνίδια που είχαν παίξει, τα αποτελέσματα που

είχαν φέρει, το κάθε μέρος/παιδί της ομάδας με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και τις ιδιαίτερες δεξιότητες του καθενός και προχώρησαν σε προτάσεις βελτίωσης αυτών των παιχνιδιών. Το πιο σημαντικό ωστόσο ήταν οι αφίσες της κάθε ομάδας μέσα από τις οποίες παρουσίασαν τις έννοιες της ομάδας και της αλληλεγγύης.

4. Τα καινοτόμα στοιχεία της συγκεκριμένης δραστηριότητας ήταν ο συνδυασμός των βιωματικών και των ψηφιακών δράσεων. Τα παιδιά μετέφεραν το πνεύμα της συνεργασίας από την αυλή του σχολείου στην οθόνη του υπολογιστή και αντίστροφα. Σε μία εποχή που οι υπολογιστές απασχολούν τους μαθητές τις περισσότερες ώρες της ημέρας είναι εξαιρετικά σημαντικό να συνδέσουν αυτό το εργαλείο με δράσεις που προωθούν το ομαδικό πνεύμα και δεν περιορίζουν στην ατομικότητα. Ακόμα ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε η ανάπτυξη της ικανότητας λήψης απόφασης ακόμα και από τους μικρούς και κάπως «δειλούς» μαθητές μας καθώς ένιωσαν σταδιακά ασφάλεια στο εσωτερικό της ομάδας τους και ξεδίπλωσαν ικανότητες και πρωτοβουλίες που μας εξέπληξαν ευχάριστα. Οι μαθητές χρειάστηκε, επιπλέον, να εμπιστευτούν ο ένας το άλλον προκειμένου να προχωρήσουν και να πετύχουν τους στόχους του κάθε παιχνιδιού. Αυτή η εμπιστοσύνη δημιούργησε ισχυρούς δεσμούς στο εσωτερικό των ομάδων αλλά δεν έμεινε μόνο εκεί. Όταν χρειάστηκε οι ομάδες να ενωθούν προκειμένου να παρουσιάσουν το κοινό τους έργο εμφάνισαν την ίδια εμπιστοσύνη και ομαδικότητα.
5. Τα ψηφιακά παιχνίδια προκοινωνικότητας που πραγματοποίησαν οι μαθητές μας αποτελούν εκπαιδευτική καινοτομία και έχουν στόχο να μεταφέρουν την τεχνολογία των ψηφιακών παιχνιδιών στο χώρο του σχολείου για την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού. Είναι προσαρμοσμένα να διδάξουν τα οφέλη της συνεργασίας και την αξία της κατανόησης των αναγκών των άλλων ανθρώπων. Αυτό το πνεύμα μεταφέρθηκε από τους μαθητές στο χώρο του σχολείου καθώς το βιωματικό μέρος πραγματοποιούνταν παρουσία όλων των μαθητών. Έχει ενδιαφέρον να αναφερθεί ότι η διεξαγωγή των παιχνιδιών είχε γίνει η δράση που όλοι περίμεναν στο τέλος κάθε εβδομάδας. Πριν από κάθε αγώνα οι μαθητές που θα έπαιρναν μέρος στο παιχνίδι εξηγούσαν στους «θεατές» συμμαθητές τους τον τρόπο που αντιμετωπίζουν την ομάδα την οποία αντιμετώπιζαν και την αξία που έχει όταν αυτός ο αγώνας διεξάγεται όχι για να προκαλέσει αντιπάλους αλλά για να ενώσει τους ανθρώπους και να τους ενσωματώσει σε έναν κοινό αγώνα. Η μετακίνηση των μαθητών κάθε φορά από την μία ομάδα στην άλλη ενίσχυε την ιδέα ότι σημασία δεν έχει με ποια ομάδα αγωνίζεσαι αλλά η προσπάθεια και η συνοχή της ομάδας με την οποία αγωνίζεσαι κάθε φορά. Η συγκεκριμένη δράση άλλαξε την σχολική πραγματικότητα και την εμπλούτισε με μία δράση που έδινε μηνύματα πολιειότητας. Το παιδί μέσα από το παιχνίδι αποκτά δεξιότητες, κίνητρα και στάσεις απαραίτητα για την κοινωνική του προσαρμογή και συμμετοχή. Μέσα από αυτό

μαθαίνει αβίαστα το σεβασμό στους κανόνες του παιχνιδιού κάτι που το βοηθάει στη μεταβίβαση από ρόλους παίχτη ή θεατή σε οργανωμένους κοινωνικούς ρόλους με κανόνες και, εν τέλει, συμβάλλει στη συγκρότησή του ως ενεργό πολίτη.

6. Τα θετικά σημεία που αναδύθηκαν από την υλοποίηση της δράσης ήταν η ενεργή συμμετοχή των μαθητών και ανάληψη ευθύνης από αυτούς τόσο για τη διεξαγωγή των αγώνων όσο και για την τελική παρουσίασή τους. Ακόμα ενδυναμώθηκε η σχέση όχι μόνο μεταξύ των μαθητών που ήταν άλλωστε και το τελικό διακύβευμα αλλά παρατηρήθηκε καλύτερη επικοινωνία και εμπιστοσύνη μεταξύ των μαθητών και εκπαιδευτικών. Οι διαπροσωπικές σχέσεις τους ενδυναμώθηκαν δημιουργώντας το κατάλληλο θετικό ψυχολογικό κλίμα που ευνοεί τη μάθηση. το επίπεδο ελέγχου από τους εκπαιδευτικούς ήταν πολύ εύκολο να οριστεί και να επιτευχθεί καθώς τα παιδιά τους έδειξαν εμπιστοσύνη. Εκτιμάμε ότι ο λόγος που αναπτύχθηκε αυτή η εμπιστοσύνη είναι η εμπλοκή τους σε μία δράση πέρα από το στενό αναλυτικό πρόγραμμα. Ήταν αυτή η «ανάσα» που έδινε σε όλους να ξεφύγουν από την καθημερινότητα και να αποδείξουν ότι μπορεί κάθε δράση εν τέλει να γίνει μάθηση μέσα από προϋποθέσεις και οργανωμένο πλαίσιο.

Τα αρνητικά σημεία που παρατηρήθηκαν ιδιαίτερα στην αρχή του προγράμματος ήταν η έπαρση των μαθητών των τμημάτων που συμμετείχαν στη δράση έναντι των άλλων μαθητών του σχολείου. Παρουσιάζονταν ως εκείνοι που επιλέχθηκαν να φέρουν σε πέρας ένα πρόγραμμα του σχολείου και για το λόγο αυτό είναι οι «εκλεκτοί». Αυτό στεναχώρησε κάποια άλλα παιδιά του σχολείου που ζητούσαν να συμμετέχουν κι εκείνα στο πρόγραμμα ενώ ρωτούσαν γιατί δεν είχαν επιλεγεί εκείνοι. Η λύση δόθηκε όταν οι εκπαιδευτικού της Φυσικής Αγωγής ενέταξαν στο πρόγραμμά τους τέτοιου είδους παιχνίδια ώστε να συμμετέχουν ομάδες από όλο το σχολείο. Αλλά και καθώς το πρόγραμμα προχωρούσε και οι συμμετέχοντες μαθητές ανέλυαν έννοιες όπως ενσυναίσθηση και φροντίδα για τους άλλους άλλαξαν στάση και ζητούσαν οι ίδιοι να περιληφθούν και άλλοι μαθητές στα παιχνίδια τους.

7. Οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα είδαν μία περισσότερο ανοιχτή διάσταση της μάθησής τους. Βίωσαν την ενεργή συμμετοχή τους επί της ουσίας και όχι σχηματικά στο πλαίσιο μίας διδακτικής ώρας. Εκτιμάμε ότι η επιτυχία της διοργάνωσης της τελικής έκθεσης του προγράμματος είναι η καλύτερη διατύπωση για την άποψη των μαθητών σχετικά με το έργο που πήραν μέρος. Μπροστά από κάθε αφίσα ήταν η ομάδα δημιουργίας της προκειμένου να ενημερώνει για το περιεχόμενο της δράσης τους. Επιπλέον, οι γονείς ένιωσαν ότι το σχολείο πραγματικά δίνει βήμα έκφρασης στα παιδιά τους και τα σχόλιά τους ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκά.
8. Εν τέλει, το πρόγραμμα «Παίζουμε Μαζί» δίδαξε μέσα από συμμετοχικές και παιγνιώδεις τεχνικές τις έννοιες του αλτρουισμού, της συνεργασίας,

της φροντίδας για τους άλλους, της ενσυναίσθησης και της ευγνωμοσύνης. Οι πρακτικές που εφαρμόστηκαν επικεντρώθηκαν στην ευημερία της σχολικής κοινότητας παρά στο ατομικό συμφέρον. Επιδιώξαμε την ανάπτυξη δεξιοτήτων που δεν έχουν σχέση με αξίες όπως η δικαιοσύνη, η γενναιοδωρία, η εμπιστοσύνη και η συνεργασία ανεξάρτητα από ανταμοιβές ή ανταπόδοση. Τα αποτελέσματα υπήρξαν ιδιαίτερα θετικά και η συνέχιση του προγράμματος την επόμενη σχολική χρονιά προτάθηκε στους άξονες αναστοχασμού και προγραμματισμού καθώς τώρα διαθέτουμε και την τεχνική υποδομή. Ευχαριστούμε το Ίδρυμα Λάτση που μας έδωσε την δυνατότητα να φέρουμε αυτή την ιδιαίτερη καινοτομία στη σχολική μας κοινότητα.